

## HIZTEGI BATUA

*matrize - mintzura*

**matrize** *Mat.*  
**matutia** *pl.*  
 matxet\* e. **matxete**  
**matxete** 'aihotz(-)mota'  
**matxinada**  
**matxinatu**, *matxina*, *matxinatzen*  
**matxingorri** *Bizk.*  
**matxino**  
**matxinsalto** *Saltatoria*  
 matxite\* e. **matxete**  
**matxura**  
**mau** h. *miau*  
 mauka\* 1 e. **mahuka**  
**mauka 2** 'aukera aparta'  
**mauka-mauka** (janari buruz mintzatuz)  
**maukari** h. *miaulari*  
**mausoleo**  
**maximo** *Mat.*  
**mazal** *izond.*  
**mazapan**  
**mazela** *Ipar.*  
**mazelako** *Ipar.*  
**mazi**  
**mazopa**: *Phocaena phocaena*  
**mazpil** 'fruitua': *Sorbus torminalis*  
**mea**  
**meategi**  
**meatoki**  
**meatzari**  
**meatzarritza**  
**meatze**  
**medaila** 'domina'  
**mediku** *iz.*  
**medikuntza**  
**medio** *Postpos.: hori dela medio*  
 -ren **medioz** *Ipar.*  
**meditatu**, *medita*, *meditatzen*: *Erl.* 'meditazioa egin'  
**meditazio**  
**medium**  
**medizina** h. *sendagai*  
**medusa** 'marmoka'  
**megafono**  
**mehaka 1** 'bide meharra'

- mehaka 2** 'aldaka, gorputz-alboa'  
**mehaka(-)hezur**  
**mehar**  
**mehargune**  
**mehartasun**  
**mehartu**, mehar(tu), mehartzen, *da/du* ad.  
**mehastu** *Ipar.* 'mehetu'  
**mehats** *Ipar.* 'mehea'  
**mehatu** *Ipar.* h. mehetu  
**mehatxagarri**  
**mehatxari**  
**mehatxatu**, mehatxa, mehatxatzen, *du* ad.  
**mehatxatzaile**  
**mehatxu**  
**mehatxu egin**  
**mehatxuka**  
 mehatz(e)\* e. **meatze**  
**mehazketa**  
**mehaztu**, mehaz(tu), mehazten, *Bizk. da/du* ad. 'bakandu'  
**mehe**  
**mehe egin**  
**meheki**  
**mehetasun**  
**mehetu**, mehe(tu), mehetzen, *da/du* ad.  
**mekanika 1** *Ipar.* 'tresna, makina'  
**mekanika 2** 'Fisikaren atala'  
**mekanikari** iz. 'makinak muntatzen edo konpontzen dituen langilea'  
**mekaniko** izond.  
**mekanikoki**  
**mekanismo**  
**mekano** 'jostailua'  
**mekanografia**  
**mela-mela egin**  
**melankolia** 'malenkonía'  
**melatu**, mela, melatzen, ad.: *fruitu melatuak*  
**melodia**  
**melodrama**  
**melei**: *Cucumis melo*  
**melokotoi** *Heg.* h. **mertxika**  
**memelo** *Herr.*  
**memento**  
**memoria** h. 1 **oroimen**; 2 **oroitzapen**  
**memorio** *Ipar.* h. **oroimen**  
**men**  
**men egin**  
**menda**: *Mentha species*  
**mendabeltz**: *Mentha spicata*  
**mendafin**: *Mentha piperita*  
**mendate**  
**mende 1** 'ehun urteko denbora-bitartea'  
**mende 2 = menpe**  
**-ren mende** '-ren mendean'  
**mendean**: *etsaien mendean erori ziren*  
**mendean hartu**  
**mendera**  
**mendetik**

**mendebal****mendebal-haize****mendebal alde****mendebalde** 'mendebal alde'**mendekari****mendekatu****mendekatzaille****mendekio** *Ipar.* h. **mendeku****mendeko****Mendekoste****mendekotasun** 'mendetasuna'**mendeku****mendel****menderaezin****menderagailu** *Gram.***menderakaitz****menderakuntza****menderarazi**, menderaraz, menderarazten, *dio* ad.**menderatu**, mendera(tu), menderatzen, *du* ad.**menderatzaille****mendetasun****mendeurren****mendemuga****mendi****mendialde****mendiarte****mendigoizale****mendigoizaletasun****mendigune**: *erdialdeko mendigune***mendikate****mendilerro****mendipe****menditar****menditsu****menditzar****mendixka****mendizain****mendizale****mendizaletasun****mendratu**, mendra, mendratzen, batez ere *Ipar.* 'gutxitu; ahuldu'**mendre** batez ere *Ipar.***den mendrena****mendretasun****meneko** *Ipar.***meneratu**, menera(tu), meneratzen, *du* ad. *Ipar.***mengel** 'ahula, erkina'**mengeldu**, mengel(du), mengeltzen, *da/du* ad. 'ahuldu, erkindu'**menhir****meninge****meningitis****menpe** = **mende 2****menstu**, ments/menstu, mensten, *Ipar.* *zaio* ad. 1 'ments izan, falta izan'; 2 *da/du* ad. 'ergeldu, zozotu'**menta\*** 1 e. **benta****menta 2** 'arrakasta'**menta izan** *du* ad. *Ipar.* 'arrakasta izan'**ments** 1 *Ipar.* izond.; 2 *Zub.* iz. 'eskasia, hutsa'**ments izan** *Zub.* 'falta izan, eskas izan'

**mentu** 'txertoa'

**mentura**

**menturan**

**menturaz** 'beharbada'

**menturazko**

**menturatu**, mentura(tu), menturatzen, *da ad.*

**menu**

**mera** h. alkate, auzapez

**merezi** iz.

**merezi onez**

**merezi izan**, merezi, mereziko, *du ad.*: *merezi du nolakoa den adieraztea; bere saria merezi du langile zintzoak*

**merezidun**

**merezimendu**

**merezitu**, merezi(tu), merezitzen, *du ad.*

**meridiano**

**merindade**

**merio**

**meritu** *Herr.*

merkaldi\* e. **merkealdi**

**merkantzia** *Heg.* h. salgai, gai

**merkatalgo** = merkataritza

**merkatar**

**merkataritza** = merkatalgo

**merkatu 1** iz.

**merkatu 2**, merka, merkatzen, *du ad.*

**merkaturatu**, merkatura(tu), merkaturatzen, *Ekon., du ad.*

**merke**

**merkealdi**

merketu\* e. **merkatu 2**

**merketxo**

**merkurio** 'zilarbizia'

**merla** *Ipar.* 'tupa'

merlatu\* e. **melatu**

**mero**: *Epinephelus guaza* + *Polyprion americanus*

**mertxika**

**mertxikondo**: *Prunus persica*

**mertzenario**

**mesede**

**mesede egin**

**mesedez**

**mesedegarri**

**mesedegile**

**mesfidantza**

**mesfidatu**, mesfida, mesfidatzen, *da ad.*

**mesianismo**

**mesias**

**mespretxatu**, mespretxa, mespretxatzen, *Ipar.* 'gutxietsi' *du ad.*

**mespretxu** *Ipar.* 'gutxiespena'

**meta**

**metaka**

**metafisika**

**metafisiko** izond.

**metafora**

**metagailu**

**metahizkuntza**

**metaketa**

**metal**

**metal(-)ur**  
**metal(-)iturri**

**metalezko****metalgintza****metaliko****metalurgia****metalurgiko****metamorfosi****metano****metanol****metatu**, meta(tu), metatzen, *du* ad.**metatzaile****meteorito****meteorologia****metodo****metodologia****metodologiko****metraila****metrailadore****metrailatu**, metraila(tu), metrailatzen, *du* ad.**metraileta****metrika****metriko****metro****metro karratu** 'metro koadroa'**metro koadro****metro kubiko****metropoli****metxa****meza****meza atera****meza eman****meza entzun****meza lagundu****meza nagusi****mezalagun****mezenas****mezerdi**mezprezatu\* e. **mespretxatu****mezu****mezulari****mezularitza****mezutu**, mezu(tu), mezutzen, *Ipar.* 1 *du* ad. 'agindu, manatu'; 2 *dio* ad. 'mezua igorri'**mg** 'miligramo'ren sinbolo nazioartekoa'**miaka** *Ipar.* 'miatuz'**miaketa****miatu**, mia, miatzen**miatzaile****miau****miauka****miaulari****miazkatu**, miazka(tu), miazkatzen, *du* ad.**miaztu**, miaz, miazten, *du* ad.midiku\* e. **mediku**midikuntza\* e. **medikuntza****mih**

**mihí-arrain:** *Fam. Soleidae*

**mihidun**

**mihigabe**

**mihilu:** *Foeniculum vulgare subsp. Vulgare var. Azoricum.*

**mihimen**

**mihipeko**

**mihise = izara, maindire**

**mihise(-)denda**

**mihiseria**

**mihura:** *Viscum album*

**mihuri** *Ipar. g. er.*

**mika** (*Izendegia*): *mika: Cyanopica + Haematopus + Pica sp.; mika (arrunt): Pica pica*

**mikatz** 'mingotsa'

**mikaztasun** 'mingostasuna'

**mikaztu, mikatz/mikaztu, mikazten:** 'mingostu'

**mikelete**

**miko**

**mikologia**

**mikologiko**

**mikra h. mikroi**

**mikrobio**

**mikrobiologia**

**mikrobus**

**mikrofilm**

**mikrofono**

**mikroi**

**mikrokosmo\* e. mikrokosmos**

**mikrokosmos**

**mikrometro**

**mikroskopia**

**mila:** *bosna mila pezeta zor dizkigute*

**mila bana:** *mila bana pezeta ordaindu dugu bazkaria*

**milatan = miletan**

**mila esker**

**milagarren**

**milagro h. mirari, mirakulu**

**milaka**

**milako**

**milaren**

**milesker** *Ipar. mila esker*

**miletan = milatan**

**milía**

**miliari** 'mila milioi'

**miliarka**

**miligramo**

**milika** batez ere *Ipar.:* 1 iz. *bildotsak, sortu delarik, behar du amaren milika;* 2 adlag.: *milika ari da*

**milikarazi, milikaraz, milikarazten**

**milikari**

**milikatu, milika(tu), milikatzen, du ad.**

**mililitro**

**milimetro**

**milioi**

**milioika**

**militante**

**militantzia**

**milítar**

**milítarismo**

**milizia**milu\* e. **mihilu****mimosa:** *Acacia dealbata***min 1** 1 iz.; 2 izond.: *piper mina; edari mina***min egin****min eman****min hartu****min izan****min hori.****min 2** *Bizk.* 'mihia'**minagre** *Ipar.* h. **ozpin****minbera 1** izond.**minbera 2** iz.: *Mimosa pudica***minberakaitz****minberatasun****minberatsu****minberatu**, minbera(tu), minberatzen, *da/du* ad.**minbizi****minbizidun**mindegi\* e. **mintegi****mindu**, min(du), mintzen, *da/du* ad.**mindura****minduri** *Ipar* 'erostaria, hiletaria'**mineral****mineralogia****mingain** 'mihia'**mingar** *Zub.* 'mingotsa, garratza'**mingarratz:** *Rumex acetosa***mingarri****mingor:** *Gallinago gallinago***mingorri** 'elgorria'**mingostasun****mingostu**, mingots/mingostu, mingosten, *da/du* ad.**mingots****mingrana****mingranondo:** *Punica granatum***minigona****minimo** *Mat.*ministergoa\* e. **ministerio****ministerio**ministeritza\* e. **ministerio**ministrari\* e. **ministro**ministraritza\* e. **ministerio****ministro****minki****minkor**minoria\* e. **gutxiengo****mintasun****mintegi****mintsu**mintu\* e. **mindu****mintz****mintzabide****mintzaera 1** 'mintzatzeko modua'mintzaera\* 2 e. **mintzaira****mintzagai**

**mintzaide**  
**mintzaira**  
**mintzalari**  
**mintzaldi**  
**mintzaleku**  
**mintzamen**  
**mintzamolde**  
**mintzarazi**, mintzaraz, mintzarazten, *du* ad.  
**mintzategi**  
**mintzatu**, mintza, mintzatzen, *da* ad.  
**mintzatzaile**  
**mintzo** iz.           **mintzo** izan  
**mintzura**

(Euskaltzaindiak, Donezteben, 1998ko irailaren 25ean eta Donostian, 1998ko urriaren 30ean, onartua)